ШЫФР __________

РАЁННАЯ АЛІМПІЯДА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Комплексная работа па беларускай мове і літаратуры

2018 год **8 клас**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Усяго	Вынік

Заданне 1. Укажыце колькасць пазначаных гукаў у прапанаваных сказах.

Сказ	Гук	Колькасць
1) Каласок да каласка – і зараз жа снапоў сціртa.	[с]	
2) Без галавы, што без рук.	[а]	
3) Каб не ежка ды адзежка, была б грошай поўная дзежка.	[ш]	
4) Не адцягнеш як ката ад мышы.	[т]	
5) Людзі і сякерай голяцца, а мы і брытвай не ўмеем.	[й]	
6) Калі дзед – ёсць і абед, няма дзеда – няма і абеда.	[д]	
7) Не скачы на высокія горы, бо на нізкія сядзеш.	[с]	

Заданне 2. Устаўце літары е, ё ці я і запішыце назоўнікі ў форме роднага склону адзіночнага ліку.

Плац…ж – ____________________________________,
Сакава…ж – ____________________________________,
Дубл..р – ____________________________________,
Граб…ж – ____________________________________,

Камуфл…ж – ________________________________,
Чарц…ж – _________________________________.

Заданне 3. Да наступных прыметнікаў-паронімаў дапасуйце адпаведныя назоўнікі.

Адборачны (1), адборны (2)	гатунак ( ), этап ( ), насенне ( ), спаборніцтвы ( ), войскі ( ), камісія ( ), праверка ( ), бульба ( )
Балотны (1), балоцісты (2)	птушка ( ), луг ( ), мясцовасць ( ), вада ( ), нізіна ( ), вільгаць ( ), расліна ( ), бераг ( )
Вавёркавы (1), вавёрчын (2)	хвост ( ), футра ( ), дупло ( ), нарыхтоўкі ( ), каўнер ( ), шапка ( ), зубкі ( ), мордачка ( )
Жыллёвы (1), жылы (2)	будынак ( ), фонд ( ), аддзел ( ), камісія ( ), праблема ( ), дом ( ), раён ( ), памяшканне ( )

Заданне 4. Падкрэсліце словы, якія складаюцца з пяці марфем.

Нагаварыцца, абагравальнік, абясцэньваць, раздвоены, затуханне, абясшкодзіць, аб’яўляцца, паўнаводны, паслабленне, вывучаны, нарасказваць.

Заданне 5. Выпішыце нумары прыкладаў, у якіх правільна пададзены адпаведнікі да рускіх фразеалагізмаў.

1. Кот наплакал – як вароне на хвасце панесці;
2. Одним миром мазаны – усе чэрці адной шэрсці;
3. Ни зги не видно – ні складу ні ладу;
4. Как ни в чём не бывало – як Піліп з канапель;
5. От горшка два вершка – кату па пяту;
6. И дело с концом – і дуды вобземлю;
7. Как белка в колесе – як на вуголлі;
8. Ни за что ни про что – з ласкі на пацеху;
9. Бить баклуши – біць байды;
10. А хоть бы хны – не мецць клёку ў галаве.

Адказ: ______________________________________

Заданне 6. Запішыце словазлучэнні па-беларуску.

Жить по соседству – ____

По своему происхождению – ____

Отправить за доктором – ____

Моложе сестры – ____

Простите меня – ____

Три раза в неделю – ____

Экскурсии по воскресеньям – ______________________________________

Болеть ангиной – ____

Отправить по адресу – ____

Идти мимо музея – ____

<u>Заданне 7.</u> Пастаўце на месцы пропускаў, дзе неабходна, працяжнік.

1. Яму ўжо ___ гадоў за пяцьдзясят. 2. Складаны чалавек ___ гэты Кандрат. 3. Шыр, прастор ___ вокам не ахапіць! 4. Адзін у полі ___ не воін. 5. Наша Зямля ___ гэта планета, а Сонца ___ зорка. 6. Дзве трэція агарода ___ бульба. 7. Уся сцяна ___ нібы шкляная. 8. Воднае пола, або ватэрпол, ___ алімпійскі від спорту. 9. Рак ___ не рыба, кажан ___ не птушка. 10. Прыемнае слова ___ вясновы дзень.

<u>Заданне 8.</u> Запішыце мінімальныя кантэксты, у якіх сказ *“Я пагавару з тваімі бацькамі”* **ў адным выпадку азначаў пагрозу, у другім – суцяшэнне.**

Пагроза:

____

____
_

____
_

Суцяшэнне:

____

____
_

____
_

<u>Заданне 9.</u> Запоўніце прабелы ў табліцы.

№ п.п.	Аўтар літаратурнага твора	Назва літаратурнага твора	Від лірыкі
1.		“Слуцкія ткачыхі”	
2.		“Жыццё даецца, каб жыццё тварыць...”	філасофская лірыка
3.	А.Куляшоў	“Бывай...”	
4.		“О, край родны, край прыгожы!...”	
5.		“Беларуская песня”	грамадзянская лірыка

Заданне 10. Назавіце літаратуразнаўчыя тэрміны па іх азначэннях.

1. Двухскладовая стапа з націскам на першым складзе (/__ ___) – ______________________________ .
2. Сістэма падзей у апавядальным творы, раскрыццё дзеяння твора і праз яго – характараў герояў – ____ .
3. Іншасказанне, мастацкі прыём, калі абстрактная думка раскрываецца праз паводзіны жывёл, асаблівасці раслін, іншых прадметаў ці рэчаў – ____ .
4. Сюжэтны верш гераічнага, легендарнага зместу, часта з элементамі фантастыкі ў сюжэце – _________________________________ .

РАЁННАЯ АЛІМПІЯДА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Комплексная работа па беларускай мове і літаратуры **(АДКАЗЫ)**

2018 год **8 клас**

Заданне 1.

Сказ	**Гук**	**Колькасць**
1. Каласок да каласка – і зараз жа снапоў сцірта.	[с]	**3**
2. Без галавы, што без рук.	[а]	**3**
3. Каб не ежка ды адзежка, была б грошай поўная дзежка.	[ш]	**4**

4. Не адцягнеш як ката ад мышы.	[т]	**1**
5. Людзі і сякерай голяцца, а мы і брытвай не ўмеем.	[й]	**5**
6. Калі дзед – ёсць і абед, няма дзеда – няма і абеда.	[д]	**2**
7. Не скачы на высокія горы, бо на нізкія сядзеш.	[с]	**3**

(Максімальная колькасць балаў – 7 б. За правільны адказ – 1 б.)

Заданне 2. Плацёж – **плацяжу**, саквояж – **саквояжа**, дублёр – **дублёра**, грабеж – **грабяжу**, камуфляж – **камуфляжу**, чарцёж – **чарцяжа**.
(Максімальная колькасць балаў – 6 б. За правільны адказ – 0,5 б.)

Заданне 3.

Адборачны (1), адборны (2)	гатунак (**2**), этап (**1**), насенне (**2**), спаборніцтвы (**1**), войскі (**2**), камісія (**1**), праверка (**1**), бульба (**2**)
Балотны (1), балоцісты (2)	птушка (**1**), луг (**2**), мясцовасць (**2**), вада (**1**), нізіна (**2**), вільгаць (**1**), расліна (**1**), бераг (**2**)
Вавёркавы (1), вавёрчын (2)	хвост (**2**), футра (**1**), дупло (**2**), нарыхтоўкі (**2**), каўнер (**1**), шапка (**1**), зубкі (**2**), мордачка (**2**)
Жыллёвы (1), жылы (2)	будынак (**2**), фонд (**1**), аддзел (**1**), камісія (**1**), праблема (**1**), дом (**2**), раён (**2**), памяшканне (**2**)

(Максімальная колькасць балаў – 8 б. За правільны адказ – 0,25 б.)

Заданне 4. Нагаварыцца, абагравальнік, абясцэньваць, раздвоены, затуханне, абясшкодзіць, аб'яўляцца, паўнаводны, паслабленне, вывучаны, нарасказваць.
(Максімальная колькасць балаў – 3 б. За правільны адказ – 0,5 б.)

Заданне 5. **Адказ: 1, 2, 5, 6, 8, 9**
(Максімальная колькасць балаў – 3 б. За правільны адказ – 0,5 б.)

Заданне 6.
Жить по соседству – **жыць у суседстве (жыць суседзямі)**

По своему происхождению – **сваім паходжаннем (паводле свайго паходжання, са свайго паходжання)**
Отправить за доктором – **адправіць па доктара**
Моложе сестры – **маладзейшы за сястру**
Простите меня – **прабачце мне**
Три раза в неделю – **тры разы на тыдзень**
Экскурсии по воскресеньям – **экскурсіі па нядзелях**
Болеть ангиной – **хварэць на ангіну**
Отправить по адресу – **адправіць на адрас**
Идти мимо музея – **ісці паўз музей**
(Максімальная колькасць балаў – 5 б. За правільны адказ – 0,5 б.)
Заданне 7. Яму ўжо гадоў за пяцьдзясят. 2. Складаны чалавек гэты Кандрат. **3.** Шыр, прастор – вокам не ахапіць! 4. Адзін у полі не воін. **5**. Наша Зямля – гэта планета, а Сонца – зорка. **6.** Дзве трэція агарода – бульба. 7. Уся сцяна нібы шкляная. **8.** Воднае пола, або ватэрпол, – алімпійскі від спорту. 9. Рак не рыба, кажан не птушка. **10.** Прыемнае слова – вясновы дзень.
(Максімальная колькасць балаў – 5 б. За правільны адказ – 1 б.)
Заданне 8. ***(Максімальная колькасць балаў – 4 б. За правільны прыклад – 2 б. За арфаграфічныя або пунктуацыйныя памылкі здымаецца 0,25 б.)***
Заданне 9.

№ п.п.	Аўтар літаратурнага твора	Назва літаратурнага твора	Від лірыкі
1.	**М.Багдановіч**	“Слуцкія ткачыхі”	**грамадзянская лірыка**
2.	**А.Вярцінскі**	“Жыццё даецца, каб жыццё тварыць...”	філасофская лірыка
3.	А.Куляшоў	“Бывай...”	**інтымная лірыка**
4.	**Я.Колас**	“О, край родны, край прыгожы!...”	**пейзажная лірыка**
5.	**У.Караткевіч**	“Беларуская песня”	грамадзянская лірыка

(Максімальная колькасць балаў – 3,5 б. За правільны адказ – 0,5 б.)
Заданне 10. **1. Харэй. 2. Сюжэт. 3. Алегорыя. 4. Балада.**